

Aan
het Bestuursteam BTHV

Datum
05 februari 2016

Opgesteld door, telefoonnummer
Paul de Wit/Marielle Nocker, 2122

Onderwerp
Brede school in Grote Boel t.b.v. BTHV vergadering van 17 februari 2016

1. Inleiding

In december 2013 is de Actualisatie planopzet Grote Boel door de gemeenteraad geaccordeerd. Op basis hiervan heeft de woninguitgifte plaats gevonden en is circa 65% van de wijk inmiddels opgeleverd, in aanbouw of verkocht. De (ondergrondse) infrastructuur is grotendeels aangelegd. De Grote Boel is een fietsvriendelijke wijk met in het midden een verkeersknip voor autoverkeer. In de actualisatie is ook de huidige locatie voor de brede school opgenomen. Voor de vestiging van de brede school en de sportvoorziening is een (postzegel) bestemmingsplan benodigd. De school dient vóór augustus 2017 gerealiseerd te worden i.v.m. de stijging van de leerlingenaantallen. Er zal dan ook spoedig gestart moeten worden met het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan moet de externe veiligheid worden verantwoord.

In het bestuursteam BTHV is dit onderwerp aan de orde geweest. Ook in verschillende PO's (Grondbeleid, Onderwijshuis, Milieu en Veiligheid; resp. Velthuis, Helmer, Tiemens en Bruls) is dit onderwerp besproken. In de PO's zijn de volgende vragen gesteld:

- *Wat zijn de alternatieven voor de brede school en sportzaal in de Grote Boel, wat speelt hierbij een rol en wat zijn eventuele maatregelen?*
- *Bij welke thans lopende ontwikkelingen kan externe veiligheid een rol spelen? (bijlage 2)*

In deze notitie en bijlagen wordt op deze vragen ingegaan. Op basis van het onderzoek naar alternatieven en eventuele (bron)maatregelen wordt aan u een keuze voorgelegd. In bijlage 2 wordt ingegaan op externe veiligheid en de thans lopende ontwikkelingen in Nijmegen.

2. Externe veiligheid (EV)

Het huidige plan Grote Boel voorziet in de realisatie van een brede school en sportzaal aan de noordzijde van het plangebied (locatie D) in de nabijheid van twee hogedrukgasleidingen. In verband met deze leidingen is er een risicoberekening gemaakt. Daaruit is het volgende geconcludeerd:

- Het bestaande groepsrisico is al hoog door onder meer de (tijdelijke) dependance van De Oversteek en andere bestaande bebouwing binnen 210 meter vanaf de leiding. Het groepsrisico neemt substantieel toe bij een vestiging van een school op korte afstand van de buisleidingen (locatie D). Het totale groepsrisico blijft wel nog net onder de oriëntatiewaarde. Indien men cumulatie in ogenschouw neemt, dan kan men stellen dat voor beide gasleidingen de oriëntatiewaarde benaderd wordt.

Vervolgvel

1

- Er liggen twee buisleidingen. Bij de aanleg is rekening gehouden met het fenomeen cascadering of domino-effect. De kans daarop is nihil volgens de Gasunie. De naastgelegen leiding blijft dus bij een groot incident zeer waarschijnlijk intact. De kans dat er iets met de leidingen gebeurt door graafwerkzaamheden is zeer klein.

Het groepsrisico neemt substantieel toe, maar blijft wel net onder de oriëntatiewaarde. Wettelijk gezien is de vestiging van een brede school toegestaan, maar geldt er bij de vaststelling van het bestemmingsplan een verantwoordingsplicht: d.w.z. maatregelen ter beperking van het risico dienen te worden overwogen en andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met hun voor- en nadelen dienen te worden onderzocht. Ook vanuit het Externe veiligheidsbeleid (EV-beleid) geldt deze verantwoordingsplicht. In het EV-beleid worden drie verantwoordingsniveaus onderscheiden en is de categorie zeer kwetsbaar object toegevoegd. De brede school is een zeer kwetsbaar object. Een gym/sportzaal, sportterrein en speeltuin zijn beperkt kwetsbaar objecten. Voor de brede school geldt binnen de 100% letaliteitszone (210 meter weerszijde gasleiding) een verantwoordingsniveau 1: *“Nee, tenzij...”*. *Vanuit ruimtelijke en economische oogpunt moet inzichtelijk worden gemaakt waarom een bepaalde ontwikkeling toch gewenst dan wel noodzakelijk is.* Voor de sportzaal geldt een verantwoordingsniveau 2: *“Ja, tenzij...”*. *Ontwikkelingen binnen deze zone zijn in beginsel toegestaan, tenzij er zeer zwaarwegende veiligheidsbelangen in het geding zijn.*

Voor de verantwoording van het groepsrisico is de Veiligheidsregio Gelderland -Zuid (VRGZ) wettelijk adviseur op de aspecten incidentenbestrijding (bluswatervoorziening en bereikbaarheid) en zelfredzaamheid. De VRGZ heeft in haar advies het volgende aangegeven:

- *Dit advies dient als onderdeel van de afweging om een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling wel of niet te doen plaatsvinden. Met andere woorden: het advies is niet bindend. Uitgangspunt van deze advisering is het handelingsperspectief voor hulpdiensten en omwonenden als een groot ongeval, ondanks de zeer kleine kans, toch voordoet.*
- *Vanuit het oogpunt van incidentenbestrijding en zelfredzaamheid beschouwd is de voorziene locatie zeer ongunstig.*

3. Locatieonderzoek brede school en sportzaal Grote Boel

Er zijn vier locaties onderzocht: drie alternatieve locaties (A, B en C op de nog beschikbare gronden en gelegen buiten de 100% letaliteitszone gasleiding) en de huidige locatie (D). De vier locaties zijn beoordeeld door vertegenwoordigers van de disciplines: Stedenbouw/planologie, Onderwijs (en Conexus), Sport, Mobiliteit, Milieu, Externe veiligheid (VRGZ en ODRN) en Planeconomie. Elke discipline heeft een globale rangschikking van de locaties gemaakt (nr. 1 is 1^e voorkeur, 2 is 2de voorkeur etc.). In de bijlage 1 is de kaart opgenomen en worden per locatie de voor- en nadelen per discipline toegelicht. Samengevat kan het locatieonderzoek als volgt worden weergegeven:

Vervolgvel

2

Samenvatting locatieonderzoek brede school en sportzaal Grote Boel	A	B	C	D
Er zijn 4 locaties bekeken. Locatie D betreft de huidige planontwikkeling. Elke discipline heeft een <u>globale</u> rangschikking van de locaties gemaakt (nr. 1 is 1 ^e voorkeur, nr. 2 is 2 ^{de} voorkeur etc.).				
Stedenbouw/planologie:	3	4	2	1
Onderwijs (wensen Conexus) en sport:	4	3	3	1
Mobiliteit:	3	4	2	1
Milieuaspecten:	3	4	2	1
Externe veiligheid:	1	3	2	4
Financieel-economische aspecten:	4	4	4	1

Uit bovenstaande samenvatting volgt dat de huidige locatie D (met uitzondering van externe veiligheid) de 1ste voorkeur geniet. Locatie C scoort daarna gemiddeld genomen het best. De beschikbare ruimte buiten de 100% letaliteitszone is op locatie C wel beperkt. Een keuze voor de alternatieve locaties A, B of C leidt tot negatieve financiële consequenties. Deze is bij alle alternatieven (A, B en C) hetzelfde, vandaar dezelfde score 4. Ten opzichte van locatie D zijn deze globaal te ramen (uitgangspunt programma: basisschool, kinderopvang en sportzaal) op totaal ca. € 1,8 miljoen; als volgt opgebouwd uit de volgende componenten:

- Grondopbrengst derving locatie D minus besparing aanlegkosten: € 650.000,-
- Minderopbrengst transitie van woon- naar school/sportbestemming: € 800.000,-
- Planschaderisico kopers/bewoners door bestemmingsplanwijziging: € 80.000,-
- Waardevermindering nog te ontwikkelen bouwvelden rondom school: € 300.000,-

Eventueel benodigde verkeersvoorzieningen of extra ruimte kunnen dit bedrag van verhogen. De overweging van VSA om bij een alternatieve locatie geen sportzaal te willen bouwen maar een (investeringstechnisch minder gunstige) gymzaal is in bovenstaande niet meegenomen.

4. Locatieafweging

Het EV-beleid geeft aan “Nee, tenzij...”. *Vanuit ruimtelijke en economische oogpunt moet inzichtelijk worden gemaakt waarom een bepaalde ontwikkeling toch gewenst dan wel noodzakelijk is.*

Invulling EV-beleid: Nee en geen tenzij:

Uitgaande van EV valt locatie D af en scoort van de drie andere alternatieve locaties, locatie C gemiddeld genomen het best. Locatie C wordt door de andere beleidsvelden negatiever beoordeeld en heeft de volgende consequenties:

- Een financieel verlies van ca. € 1,8 miljoen. Eventueel benodigde verkeersvoorzieningen of extra ruimte kunnen dit bedrag verhogen.
- Terrein en gebouw brede school. Het terrein buiten de 100% letaliteitszone is klein. Het gebouw is naar verwachting buiten de zone te situeren (eventueel in drie bouwlagen, maar dit is vanuit onderwijs niet wenselijk). Het speelterrein zal mogelijk binnen de zone moeten vallen. Dit geldt ook voor de sportvoorziening.
- Sportvoorziening: Bij de locatie C gaat VSA uit van een gymzaal. Dit is voor hen investeringstechnisch minder gunstig. Verder moet onderzocht hoe de gymzaal het best kan worden ingepast. Mogelijk komt deze aan de andere zijde van de weg óf voor een groot deel in de 100% letaliteitszone. Bij locatie C zal ook extra parkeren voor de gymzaal moeten worden ingepast.

Vervolgvel

3

Een mogelijkheid is ook om de sportzaal wel op de huidige locatie D te handhaven. Dubbelgebruik parkeren sport/winkels/appartementen is dan mogelijk. Vanuit onderwijs oogpunt is het echter niet wenselijk om de sportvoorziening ver van de school te hebben.

- Verkeer/parkeren: Locatie C ligt centraal in het gebied, maar wel direct aan de centrale ontsluitingsweg van het noordelijk deel van de wijk. Autoverkeer en fietsers maken gebruik van dezelfde fietsstraat. Het reguleren van de diverse verkeersstromen moet verder onderzocht worden. Conexus wenst een Kiss&Ride zone. De mogelijkheid hiertoe zal ook nader onderzocht moeten worden. In verband met de verkeersknip zal ook gekeken moeten worden wat er mogelijk aangepast moet worden aan het zuidelijk deel.
- Ruimtereservering uitbreiding school en/of omvormen van gymzaal naar sportzaal: Een evt. uitbreiding van de school (wens Conexus) of uitbreiding van een gymzaal naar een sportzaal heeft verdere financiële en ruimtelijke consequenties.
- Tijd: Bovenstaande punten moeten stedenbouwkundig nader uitgewerkt worden in overleg met Onderwijs, Conexus, VSA, Mobiliteit etc. Dit vergt tijd voordat dit in een (postzegel) bestemmingsplan kan worden verwerkt.

Invulling EV-beleid: Nee en **wel tenzij**:

Wettelijke regelgeving en het EV-beleid bieden ruimte om op grond van ruimtelijke en economische overwegingen bepaalde ontwikkelingen toe te laten binnen de 100% letaliteitszone. Vanuit ruimtelijke- en economisch oogpunt moet dan wel aangegeven worden waarom de ontwikkeling *tóch* gewenst dan wel noodzakelijk is.

Met uitzondering van EV, heeft de locatie D vanuit de andere beleidsvelden de 1ste voorkeur. Als inhoud wordt gegeven aan het "*tenzij (ruimtelijke en economische afweging)*", dan is locatie D het meest voor de hand liggend, omdat deze locatie op alle andere beleidsvelden het best scoort (overal een 1).

Het bestuur van Conexus is meegenomen bij de locatieafweging. Desgevraagd heeft het bestuur aangegeven in eerste instantie voorkeur te hebben voor de huidige locatie D. Conexus conformeert zich echter aan het standpunt van het college.

5. Maatregelen ter verkleining van het risico

In de overleggen met de Gasunie en de VRGZ hebben beide instanties aangegeven dat de voorgestelde locatie D zeer ongunstig is. Wel gaan ze mee met de vaststelling dat de kans dat er een negatief effect (lees: ontploffing) optreedt bijzonder klein is, en dat het in feite een bestuurlijke afweging is om invulling te geven aan het "Nee, tenzij ..." beleid.

Maatregelen aan het gebouw (zoals een blinde muur) zijn overwogen. Deze zijn echter niet te verenigen met de functie van de school en daarmee het ontwerp van het schoolgebouw.

Wel kan ter verdere verkleining van de kans op een negatief effect overwogen worden om kansverlagende bronmaatregelen te treffen. Een negatief effect kan alleen optreden als gevolg van graafwerkzaamheden boven de hogedrukgasleidingen. Maatregelen gericht op het reduceren van de risico's op graafschade zijn beschreven in de Handleiding Risicoberekening (Bevb juli 2014). Voorbeelden van maatregelen zijn het vergroten van de gronddekking op de buisleiding, het aanbrengen van een waarschuwingsslint of het aanbrengen van waarschuwingssborden. Deze maatregelen kunnen het risico substantieel verminderen. De maatregelen zouden ongeveer over een traject van 500 tot 1.500 meter moeten worden genomen om een substantiële risicoreductie

Vervolgvel

4

te bereiken. Verder kan gedacht worden aan specifieke inrichtingsmaatregelen; bijvoorbeeld het tracé (deels) verharden als fiets/voetpad etc. Het westelijk en oostelijk deel van het tracé is grotendeels al verhard/afgedekt, zoals de sportvelden Nieuw Balveren, Carbatinastraat, Prins Mauritssingel en P&R terrein.

Bovenstaande maatregelen kunnen alleen na overleg met de Gasunie worden genomen.

6. Samenvatting en keuze brede school en sportvoorziening Grote Boel

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan dient de externe veiligheid te worden verantwoord. Wettelijke regelgeving en het EV-beleid bieden ruimte om op grond van ruimtelijke en economische overwegingen bepaalde ontwikkelingen toe te laten binnen de 100% letaliteitszone. Vanuit ruimtelijke- en economisch oogpunt moet dan wel aangegeven worden waarom de ontwikkeling toch gewenst dan wel noodzakelijk is.

Er wordt aan het bestuursteam BTHV de volgende keuze voorgelegd:

1. Uitgaande van het EV-beleid: Nee en **geen** tenzij:
Uitgaande van EV scoort locatie C gemiddeld genomen het best. De locatie C wordt echter door de andere beleidsvelden negatiever beoordeeld en heeft financiële en ruimtelijke consequenties (zie paragraaf 4).
2. Uitgaande van het EV-beleid: Nee en **wel** tenzij:
Vanuit de andere beleidsvelden en Conexus heeft locatie D de 1ste voorkeur. Er wordt dan invulling gegeven aan het "Nee, tenzij ..." -principe door ruimtelijke en financieel economische overwegingen te betrekken bij ontwikkelingen binnen de 100% letaliteitszone.

Aanvullend:

Bronmaatregelen kunnen het risico op graafschade en daarmee het groepsrisico verminderen.

Voorgesteld wordt om met de Gasunie te gaan overleggen:

- welke bronmaatregelen realistisch en financieel haalbaar zijn;
- een meerwaarde vormen voor de woonwijk en
- het risico daadwerkelijk verminderen.

Deze maatregelen kunnen dan vervolgens opgenomen worden in het spoedig op te stellen bestemmingsplan voor de brede school en sportvoorziening Grote Boel. Dit kan met een voorwaardelijke verplichting, zodat de maatregelen ook daadwerkelijk genomen worden.

BIJLAGEN:

1. Locatieonderzoek brede school en sportzaal Grote Boel
2. Bij welke thans lopende ontwikkelingen kan externe veiligheid een rol spelen?